

Visitationstal till Finspångs församling

Risinge kyrka, 12 november 2023

Marika Markovits, biskop i Linköpings stift

1. Mitt varma tack

Kära vänner i Finspångs församling. Ett stort tack för fina dagar här hos er, för all er gästfrihet och många goda samtal med församlingsbor, anställda, förtroendevalda och ungdomar. Och tack för att jag fått besöka och beundra flera av era vackra och välskötta kyrkor och för besök på företag och skolor. Jag uppskattar verkligen att ni så öppet delat era tankar om livet i de olika delarna av Finspångs församling, det ni är stolta och glada över och det ni vill förbättra i församlingens liv. Tack också för hembakat och hemlagad god mat som ni har förberett med omsorg.

Biskopens visitation är kyrkans tusenåriga sätt att med moderna ord ”kvalitetssäkra” och stärka församlingsarbetet i ett stift. Jag lär mig också av er sådant som jag kan sprida till andra församlingar.

Jag känner en väldig glädje över att få vara er biskop och dela denna tid i kyrkans historia med er. I cirka 900 år har kyrkan funnits här i bygden och utgjort en plats för samhörighet, tröst och högtid. Hur vi förvaltar det och vad vi ger vidare till barn och barnbarn är delvis vad visitationen handlar om. Vilket avtryck vi vill lämna från vår tid.

Denna vecka har jag hört många positiva röster om församlingens verksamhet. Ni har många drivna och kompetenta medarbetare, både anställda och ideella som med stolthet tillsammans bär församlingen

med stort engagemang. En stor musikverksamhet med många körer både för vuxna och barn. Mötesplatser som Soppluncher, Afternoon tea, barn och ungdomsverksamhet och diakonalt arbete.

Det finns alltid saker man kan förbättra, men min huvudsakliga uppmaning idag är; vara stolta över det goda ni har och fira det! Fokusera på det som är bärkraftigt och efterfrågat i er verksamhet! Utveckla kvalitén i det ni gör, snarare än att göra mer olika saker. Satsa på kommunikation så att fler hittar till det ni redan gör. Ni har, liksom hela Svenska kyrkan utmaningar för framtiden, men det jag ser här ger mig hopp.

2. God ordning och gemensamt ansvar

Visitationsarbetet spänner över en längre tid än de här dagarna. Under ett antal månader har samtal förts om en rad olika områden. I det här talet vill jag lyfta fram styrkor och utvecklingsområden baserat på vad vi sett tillsammans under hela visitationsprocessen. Det är kyrkorådet och kyrkoherden som bestämmer vad ni vill ta vidare och göra verklighet av.

Av rapporterna från den förberedande visitationstiden blir det tydligt att ni har god ordning i många aspekter. Till exempel är ni kunniga i såväl arkivfrågor som fastighetsfrågor och inventarier. Roligt att ni satsat på inventarieskåp i flera kyrkor så att allmänhetens får se de vackra ting som finns i kyrkorna. Ni har kommit en bit vad gäller klimatarbete och har en plan för hur er maskinpark på griftegårdarna ska bli fossilfri. Det finns en vilja att utbilda griftegårdsmedarbetare och satsa på så kallad grön diakoni.

Svenska kyrkan har både en demokratisk organisation och en organisation med vinningstjänsten där kyrkoherden har ett särskilt ansvar för att församlingen arbetar i enlighet med kyrkans tro,

bekännelse och lära. Det teologiska samtalet i vigningstjänsten kan stärkas när ni rekryterat präster till vakanta tjänster. Det är gott att se det samarbete som finns mellan kyrkorådets ordförande och kyrkoherden, där ni tillsammans jobbar lösningsorienterat. Ett gott samarbete mellan kyrkoråd och kyrkoherde är nyckeln till en god arbetsmiljö och bra verksamhet. När ni nu arbetar med att implementera en ny församlingsinstruktion och utveckla verksamheten är stödet till Kyrkoherden och ledningsgruppen särskilt viktigt.

Kyrkorådet är församlingens styrelse, som ser till helhetens bästa för hela församlingen. Ni är engagerade och förankrade i församlingen. En klok tanke är att åtminstone en gång varje mandatperiod åka bort tillsammans för att bygga kyrkorådet som styrelse och team. I vilken anda vill vi arbeta, hur löser vi meningsskiljaktigheter, hur kan ansvarsområden fördelas, hur fortbildar vi oss kontinuerligt, hur får vi in synpunkter från de olika socknarna, hur blir styrelsearbetet lustfyllt och strategiskt så vi kan attrahera nya förtroendevalda? Är exempel på frågor att arbeta med. Detta bygger en kultur av tillit, god kommunikation och förmåga att ta tillvara allas kompetens, som kommer smitta av sig på arbetsplatskulturen för medarbetarna.

Vi talade om utmaningen i att hitta nya förtroendevalda. Som stift och församling kan vi hjälpas åt i den frågan. Och alla ni som är här idag – anmäl ert intresse att delta i kyrkoråd och kyrkofullmäktige inför valet 2025!

2.2 Församlingsinstruktion

I våras fastställde domkapitlet er församlingsinstruktion, där ni formulerat en vision och målsättningar för verksamheten. Den ska

nu omsättas i en genomförandeplan, ett arbete som er kyrkoherde Pär kommer inleda. Kom ihåg att stiftets medarbetare kan vara ett stöd på olika sätt.

Er vision är *Där vägarna möts – tro, kultur och gemenskap*.

Ni har tre fokusområden: *Gudstjänst, Ideella och Konfirmander och ungdomar*. Dessa har vi samtalat om under veckan, inte minst med alla anställda. Jag kommer strax lyfta fram några iakttagelser utifrån dem.

3. Kommunikation

Men först vill jag säga några ord om kommunikation, som ni också lyfter som en framgångsfaktor i er församlingsinstruktion. Ni vill att det ni kommunicerar ska vara relevant och att ni ska finnas på plattformar där människor finns. I en tid av stark sekularisering, där kyrkan för många är obekant, behöver detta göras medvetet. Rätt budskap, i rätt kanaler till rätt målgrupp är mission idag. Och banar väg för det personliga mötet i verksamheten.

En riktning för kommunikationen är att minska gapet mellan kyrkan och människor, där de befinner sig, det de tänker och tror. Och berätta om hoppet för framtiden. För att lyckas med detta är det internkommunikativa samspelet viktigt, så att medarbetare, ideella och anställda har tillgång till och kännedom om vad som sker eller planeras och kommuniceras. Det är både ledningens och individens ansvar, så att alla kan vara ambassadörer för den bild av Svenska kyrkan ni vill ge.

Nu till era tre fokusområden:

4. Gudstjänst

Det finns en demografisk utmaning i er församling där majoriteten av församlingens och kommunens innevånare bor i tätorten Finspång, samtidigt som det finns en landsbygd med många småorter som också är väldigt livaktiga och där ett stort engagemang finns. Det är en utmaning att göra en god och hållbar resursfördelning i detta läge.

Redan har tankar börjat växa fram hur ni kan fira gudstjänst och hitta en rytm av gudstjänster som passar för respektive kyrka och som samtidigt är hållbart utifrån de resurser som finns. Fokus är att bygga en gemenskap kring gudstjänsterna där människor känner sig sedda, behövda och längtar till. Involvera körerna och andra som referensgrupper för gudstjänstutvecklingen. Vilka tider i veckan passar, hur ofta vill man gestalta liv i gemenskap med varandra och Gud i kyrkorummet?

5. Ideella

I er församlingsinstruktion skriver ni att arbetet med ideella är viktigt för ett levande och rikt församlingsliv. Och att ni vill att människor i alla åldrar ska hitta en meningsfull plats, där de får ge av sin tid för andra och för en inkluderande gemenskap. Det kan jag se att ni till stor del redan har. Jag har mött flera engagerade stolta ideella här, som hjälps åt med att bära församlingslivet. Kring soppluncher och afternoon tea, unga ledare. Och roligt att höra att nya ideella sk. ”Nyckelpigor” ska börja hålla kyrkan i Regna öppen.

Varför är idealitet viktigt i kyrkan när det finns anställda? Det är fantastiskt att kunna ha anställda i en organisation, men kyrka kan man vara även utan anställda – däremot skulle det aldrig gå att vara

en levande färgstark mångfaldig folkkyrka utan engagerade medlemmar.

Det är roligt att se att det finns en så stark medvetenhet bland er som är anställda i församlingen om vikten av det ideella arbetet. Och att ni funderar över hur det ideella arbetet kan stärkas. Forskning visar att det är två parametrar som är viktigt för att stärka engagemang hos frivilliga och det är gemenskap och möjlighet till delaktighet i beslut om den verksamhet man är med i. Forskning visar också att det enskilt viktigaste för att få fler frivilliga är att våga fråga personer och efterfråga människors kompetens. Till exempel efterfråga någons specifika kompetens t.ex inom kommunikation till en plats i kyrkorådet. Och ge alla som redan är engagerade mandat att fråga i sina nätverk efter det som församlingen behöver. Om du som församlingsbo får frågan, våga ta chansen att tacka ja, det kan förändra ditt liv. Jag hade aldrig stått här idag om jag inte blivit tillfrågad om att vara ung ledare när jag var 16 år.

Generellt sett behöver vi i Svenska kyrkan byta kultur från att se församlingsbor som brukare till att vara bärare av kyrkan. Och vi som är anställda behöver se att vi har en viktig roll i att ge plats, och möjliggöra för ideellt engagemang.

6. Konfirmander och ungdomar

Konfirmander och ungdomar är ett av era fokusområden. Jag är glad över det.

En viktig uppgift kyrkan har är att förkunna hopp. Det finns forskning som visar att unga idag har mindre framtidstro än tidigare. Därför är det högst angeläget att tala med ungdomar om hopp på ett

uppriktigt och ärligt sätt. Att visa i praktiken att det går att leva i fredlig samexistens. Finspång är sedan århundraden en mångkulturell plats. Ni vet att alla behövs för att bygga ett hållbart samhälle, ekonomiskt, socialt och ekologiskt. Det är de dagliga små handlingarna av god vilja som sakta med säkert bygger det goda samhället.

Trenden de senaste åren har varit att allt färre väljer att konfirmera sig. Men det finns också många goda exempel på att det går att vända trenden. Jag vet att ni här i församlingen arbetar med unga ledare, det är en viktig del i arbetet. Unga ledare blir ofta förebilder för konfirmanderna. Det bemyndigar unga att leda och ta ansvar.

Jag vill också uppmuntra er vilja att fortsätta utveckla de relationer ni har till skolorna i kommunen. Ett exempel på det fick jag uppleva i mötet med elever och lärare på Bergska- och Curt Nicolingymnasier. Det blev väldigt tydligt för mig att det finns en stark nyfikenhet för tro och att leva sant bland era ungdomar.

Jag är djupt tacksam över de samtal jag fick med elever där. I ett av dem frågade jag några elever om de trodde att kyrkan har en framtid. Det fanns några skeptiska, men flest positiva röster i det samtalet. Inte minst var det en tjej som mycket klokt sa att idag lever vi i ett veta-samhälle men det är finare med ett tro-samhälle, där vi tror på det goda, tror på framtiden, tror på människan, tror på Gud. Hon vittnade om att människors intresse för kyrkan kommer öka.

Genom er satsning på unga ger ni dem chansen till ökad livsmening och existentiell hälsa, till att upptäcka hur Gud verkar genom deras liv.

7. Samverkan

Jag vill med anledning av skolbesöket säga något om samverkan.

Ni har många goda samverkansformer med olika aktörer. Skolorna, socialtjänsten, föreningsliv och inte minst med näringslivet. Det har jag bland annat fått se när vi besökt Simens och Rejmyre glasbruk. Samverkan gör att fler räknar med och ser hur kyrkan kan bidra.

Det finns områden där samverkansformer kan utvecklas mer, inte minst på landsbygden. I ett av de samtal vi har haft under veckan sas det att kyrkan behöver bygden. Det är helt sant, kyrkan behöver finnas i de sammanhang där människor är. Där ska vi vara, stolta över att vara kyrka, men också bära i minnet att kyrka samtidigt är alla vi människor som är med i kyrkan. Det vill säga – kyrkan finns redan på alla arbetsplatser och skolor. Vi behöver rusta medlemmar, så att vi ser oss själva som en del av Svenska kyrkan.

Ni har potential att vara förebild i stiftet på flera områden. Inte minst i att arbeta i samverkan på ett strategiskt och genomtänkt sätt. Om alla kan se sig som ”kyrkan” så har vi en stor närvaro överallt där medlemmar finns. Ge mandat åt lokala företrädare att i sitt sammanhang representera församlingen. Tydliggör dock vad detta innebär. Var innovativa.

8. Avslutande ord

I de kommande åren av utvecklingsarbete vill jag uppmuntra er, Gläds med varandras framgång, när något gott växer fram i en del av församlingen var stolta över det i hela församlingen! Lär av varandra. Var inte missunnsamma! Ytterst sett finns vi som kyrka inte för vår egen skull. Levande församlingar finns till för att ge världen liv.

Här hos er finns en kraft för det goda. Alla människor som här engagerar sig både i och utanför kyrkans regi, i föreningsliv i kommunen, i näringsliv, ni är med och skapar ett samhällskitt, en levande bygd där barn och unga trivs och känner sig trygga.

Församlingens verksamhet bidrar till det; här finns goda mänskliga möten. Här finns kreativitet, engagemang, kompetens och uthållighet. Fatta mod inför era utmaningar, ni gör skillnad varje dag!

Tack för en väl genomförd visitation.